

830 NUMARALI ERZURUM AYNİYAT DEFTERİ'NİN FİHRİSTİ

Index of 830 Numbered Erzurum Property Book

Abdülkadir BABALIK*

Makale Geliş Tarihi: 30.10.2020

Makale Kabul Tarihi: 04.03.2021

Özet: Osmanlı Devleti'nin idarî, malî, adlî, askerî ve toplumsal hayatına ışık tutan Ayniyat Defterleri, XIX. yüzyılın en önemli tarihi vesikalarıdır. Bundan dolayı bu konuları genel hatlarıyla araştırmak isteyenler ve de bölge tarihini araştırmak isteyenler için başvurulması gereken önemli kaynaklardır. Ayniyat Defterleri'nin bu öneminden dolayı tarafımızdan yüksek lisans tezi olarak "830 Numaralı Erzurum Ayniyat Defteri'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" konusu çalışıldı ve tez çalışmasından yararlanarak, araştırmacıların konuları daha kolay ve zaman harcamadan bulabilmesi için bu fihrist çalışması yapıldı.

Anahtar Kelimeler: Ayniyat Defteri, Erzurum Vilayeti, Kars, Van, Beyazıt.

Index of 830 Numbered Erzurum Property Book

Abstract: Information Netobooks, which shed light on the administrative, financial, judicial, military and social life of the Ottoman Empire, XIX. century is the most important historical documents. Therefore, They are important resources that should be consulted for those who want to investigate these issues in general and those who want to research the history of the region. Due to the importance of the Property Notebooks, we studied the of "Transcription and Evaluation of Erzurum Property Book No 830" as a master's thesis, and this index study was carried out in order for researchers to find the subjects more easily and without spending time by making use of the thesis study.

Keywords: Ayniyat Book, Erzurum Vilayeti, Kars, Van, Beyazıt.

* Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, babalikabdulkadir@gmail.com

Giriş

Yazılı tarihin başlangıcından itibaren devletler gerek önceki uygulamalardan haberdar olma gerekse devlet düzenini sağlama amacı ile kayıtlar tutarlar. Osmanlı Devleti'nde de 1300'lü yıllardan başlayarak devletin yıkılışına kadar olaylar kayıt altına alındı.¹ Klasik dönemde kayıtlar Divanı Hümayun ve Babı Defteri' ye bağlı kalemlerde tutulurken, devletin geçirdiği modernleşme sürecinde bu durum değişti.²

Osmanlı Devleti Tanzimat Fermanı ile teşkilatta olduğu gibi yazışma kayıtlarında da değişim ve modernleşme geçirdi. Bu dönemde meclisler ve Sadaret Kapısı'nın ağırlık kazanmasıyla, Sadrazam emirlerine özel "Buyruldu" ve "Ayniyat Defterleri" teşekkül etti.³ Bu bağlamda XIX. yüzyılda tutulmaya başlayan Ayniyat Defterleri; Sadarettten nezaretlere, dairelere, vilayetlere ve başka makamlara yazılan tezkirelerin⁴ suretlerinin kaydedildiği defterlerdir.

Osmanlı Devleti'nin 1812-1912 yılları arasındaki idarî, malî, adlî, askerî ve toplumsal hayatı hakkında bilgi veren bu defterler, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde Babıalî Evrak Odası Ayniyat Defterleri fonunda bulunur ve 1878 adettir.⁵

Çalışmanın konusu olan 830 numaralı Erzurum Ayniyat Defteri Hicri 5 Muharrem 1283/ Miladi 20 Mayıs 1866- 9 Rebiülevvel 1294/ 24 Mart 1877 yılları arasında kapsayıp, 335 belge suretinden müteşekkildir. Defter, Erzurum Vilayeti'nin (Van, Kars, Erzincan, Muş, Beyazıt, Çıldır sancakları) yanında Lazistan Sancağı'na bağlı (Trabzon, Gümüşhane vs.) yerlerin yazışmalarını da kapsamaktadır.

Fihrist çalışmasında sayfa ve evrak numaraları arşiv fonunda bulunan orijinal belge numaralarıdır. Belgelerin konusu yazılırken kesin olarak bilinmeyen yer ve aşiret isimlerinin yanında (?) işareti konulmuştur.

¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi, Ankara 1995, s. 95.

² Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi, s. 95.

³ Abdülmecit Mutaf, "Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri", *Osmanlı Tarihi Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, S. 7, Ankara 1996, s. 386-387.

⁴ Tezkire; Resmi makam ve kişiler adına yazılan belge. Şemseddin Sami, *Kamus-ı Türkî*, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2019, s. 391- Detaylı bilgi için bk: Mübahat Kütükoğlu, "Tezkire", *TDVİA*, C. 41, ss. 73-74, İstanbul 2012.

⁵ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi, İstanbul 2010, s. 37.

Sayfa Numarası	Evrak Numarası	Belgenin Konusu
1	65	Kars'tan Rusya'ya ihraç olunan ürünler hakkında.
1	25	Erzurum'a yapılacak olan yeni mahkeme.
2	79	Erzincan'da Tütün İdaresi memurlarının yolsuzluk yaptığı.
2	117	Oltu İlçesi Şamhı köyündeki gasp olayı.
2	115	Erzincan'da adam kaçırma olayı.
3	123	Hınıs İlçesi'nde hırsızlık olduğu.
3	196	Çeçen göçmeninin Galgay göçmenini öldürdüğü.
4	255	Erzurum'daki hırsızlık olduğu.
4	470	İspir İlçesi Hişen Köyü'ndeki hırsızlık olduğu.
4	901	Erzincan Kuzucan İlçesi'nin aşar vergisinin toplanamaması.
5	517	Erzurum'daki Ermeni kuyumcusunun soyulduğu.
5	971	Rusya'dan gelen Çeçen göçmenlerinin kayıt ve iskanları.
5	1064	Erzincan Piri Köyü'nün vergilerini toplamak üzere süvari birliği gönderildiği.
6	96	Erzincan Evkaf müdürünün görevi kötüye kullanıp kullanmadığının araştırılması.
6	1127	Kars'ta Hamit adlı kişinin mezar kazarken altın bulunduğu.
6	593	Bitlis Salaki(?) Aşireti arasındaki kavga sırasında üç kişinin öldürüldüğü.
7	658	Van Kotor Köyü'ndeki cinayet hadisesi.
7	1284	Erzincan, Erzurum, Kars, Bayezid ve Van'a kadar yaptırılan telgraf hattında çalışan işçilerin maaşlarının hesaplanması.
8	695	Van Asbaşın Köyü'ndeki cinayet ve hırsızlığa dair.

8	1354	Hapiste olan Of gümrük memurunun ağır hasta olmasından dolayı tahliye edilmesine dair.
9	1361	Şiran'da yaşayan ve hapiste olan Esat Ağa adlı kişinin akli dengesi bozuk olduğundan tahliye edildiğine dair.
9	1396	Erzincan Kelkit İlçesi'nde halk tarafından yaptırılan rüştiyeye öğretmen ve kapıcı atandığına dair.
9	1412	Bayezıd Sancağı sınırında bulunan zaptiyenin yetersizliğinden dolayı Antep'ten destek gönderildiğine dair.
10	828	Karahisarşarkıye'de meydana gelen tecavüz olayına dair.
10	851	Erzincan Küpesi Köyü'ndeki tecavüz olayına dair.
10	817	Yarmak ve Kızılca tuz ocağı memurlarının yolsuzluk yaptığına dair.
11	893	Erzincan Süleymanlı Köyü'ndeki cinayete dair.
13	947	Erzincan mutasarrıf kethüdası Yusuf'un Kuzucan tuz ocağı memuru Ahmet Efendi'yi darp ve hapsedirdiğine dair.
14	924	Trabzon Akçaabat İlçesi Polathane Bucağındaki cinayete dair.
14	168	Kiği'ya, Albak'a ve Livane(Artvin) kazalarına yapılan atamalar.
14	95	Van Çölemerik Kazasındaki cinayet.
15	112	Kars'ta iki kişinin İranlı tüccarı dolandırmaları.
15	132	Sürmene'deki cinayet olayı.
16	88	Muş'ta 1864 senesi hububat vergisine fesat karıştırıldığı.
16	56	Giresun Seyit köylü Müezzinoğlu Hüseyin'in oğlu tarafından öldürüldüğü.
17	119	Kars Şuragel Kazası'ndaki cinayet olayı.
17	81	Van'da Çerkez göçmeninin bir Ermeni tarafından öldürülmesi.

18	297	Van Adilcevaz İlçesi Kazoğ(?) Köyü'nün yol tamiri ve masrafı.
18	224	Van Erciş İlçesi Haydarbey Köyü'ndeki cinayet olayı.
19	363	Livane ve Maçahel Sancaklarının Lazistan Eyaletine bağlandığı.
19	235	Erzincan'da bir rahibin parasının çalındığı.
19	333	Tortum yolunda gasp olayı.
20	204	Kars Kağızman İlçesi'ndeki cinayet olayı.
21	406	Erzurum'da İngiliz konsolosluğunda görevli kişinin cinayete karışması.
21	268	Trabzon Akçaabat'ta eşkiya olan iki kişinin yakalandığı.
21	418	Rusya vatandaşının Erzurum'da hırsızlık yaptığı ve tabiiyetinin iptal olunduğu.
22	459	Erzincan Çat İlçesi'ndeki cinayet olayı.
22	574	Erzincan'da bir kişinin odun ambarı memurunun mührüne benzer mühür yaptırarak, insanları dolandırdığı.
22	801	Bitlis Simek Nahiyesi Vanek Köyü'nde iki kişinin para bulduğu.
23	851	Van Bağçeler İlçesi'ne bir vatandaş tarafından rüştiye yaptırıldığı.
23	670	İran Devleti vatandaşının ev basması ve zaptiyeleri yaralaması.
23	686	Erzurum Şafiiler Camisinin halısını çalanların yakalandığı.
24	702	Erzurum'da bir zaptiyenin öldürüldüğü.
24	718	Karahisarşarki Alucra İlçesi Koman Köyü'nde bir kadının bulaşıcı hastalıktan öldüğü.
24	767	Yezidilerden iki kişinin bir çobanı gasp etmesi.
25	780	Erzurum Karagöbek Köyü'ndeki hırsızlık olayı.

25	792	Erzurum Kasımpaşa Camisinden halı çalanların muhakemelerinin sonucu.
26	1082	Livane ve Ardanuç Sancaklarına yeni kaymakam atama kararı.
26	827	Girit'te ordu içindeki cinayet ve muhakeme aşaması.
27	857	Erzincan'da hırsızlık.
27	1155	Kığı kaymakamının bölgeyi bilmediği için yerine başka birinin atandığı.
28	920	İran Devleti vatandaşının gasp edildiği.
28	936	Erzurum ve buraya bağlı köylerde gasp olayı.
28	1219	İstanbul'da bulunan Çarsacak Ermeni dini liderinin Ermeni Patriğinin istediği üzerine yerine gitmesi için izin.
29	968	İranlı sarrafın eski ve değersiz paralar ile halkı dolandırdığı.
29	970	Çeçekrek Köyü'nde İran kervanının eşkiya tarafından gasbı ve muhakemesi.
30	977	Kars Şuragel Kazası Hamzagerek Köyü'nde gerçekleşen tecavüz.
31	100	Erkeğe yapılan tecavüz.
31	159	İranlı Şakak Aşiretinin Van Albak Kazası'ndaki köyü basması.
32	202	Van Badeşen Köyü'ndeki yaralama olayı.
32	222	Kars'ta bir kişinin üstünden araba geçerek ölmesi.
32	220	Livane Kazası Şevahor Köyü'ndeki cinayet ve muhakemesi.
33	245	Oltu'da faili meçhul cinayet ve zanlıların muhakemesi.
33	468	Tebriz'e giden iki tüccarın Hasenanlı Aşireti'ne mensup üç kişi tarafından soyulduğu.
34	250	Kars Şuragel Kazası Mollamusa Köyü'ndeki cinayette Şeri Mahkeme sonucunun merkeze bildirilmesinin istenmesi.

34	307	Kars Şuragel Kazası Okçuoğlu Köyü'ndeki cinayet.
34	334	İspir'de kaza sonucu adam yaralama.
35	345	Haydaranlı Aşireti'nin Bayezid Sancağında tuz ocağını basması.
35	646	Bayezid Sancağında imar faaliyetleri.
35	415	Erzurum'da dokuz yaşındaki kıza tecavüz edildiği.
36	460	Erzurum Pasinler İlçesi Kındığı Köyü'nde kaza sonucu ortaya çıkan cinayet.
36	560	Lazistan Arhavi İlçesi Bakovit Köyü'ndeki cinayet.
36	591	Koşapınar Köyü'nde cirit oynarken yaralanma.
37	594	Giresun'da darp ve soygun olayı.
37	577	Kars'ta Çerkez göçmeninin öldürülmesi ve muhakemesinin sonucunun istenmesi.
37	779	Erzincan'da gasp olayı.
37	1000	Ardahan Rüsumat müdürü ile katibi hakkında suç duyurusu.
38	652	Ardahan'da gerçekleşen cinayet davasında kararların eksik yazıldığı.
41	1099	Çarsancak Kazasını Diyarbakır'a bağlama talebi.
41	26	Erzurum'da yeni meclislerin açılışı.
41	54	Çolli Mahallesi tuz ocağı katibinin yolsuzluk yaptığı.
42	142	İran Devleti vatandaşından birkaç kişinin Albak Sancağı köylerine saldırması.
42	721/79	Rus ve İran eşkıyalarının Erzurum postasını soymaları.
42	151	Erzurum'a hapisane yapılması.
43	174	Bitlis'te Ermeni Manastır matbaasının kurulmasına izin verilmesi.
43	164	Bazı bölgelerin idari taksimatı ve gereken bayındırlık işleri.

56	229	Kars'ta hükümet konağına bir arşiv binası yapılması.
56	365	Van ve civarında gerekli yerlere köprü, su yolu vs. yapılması.
57	590	Erzincan'da hırsızlık olayı.
57	617	Hapiste olan Muş eski yöneticisinin affedilme talebi.
57	672	Gümüşhane'de cinayet olayı.
57	729	Birkaç kişinin Erzurum'da yaşayan İranlı bir esnafın dükkanını soymaları ve haklarında istenen ceza talebi.
58	757	Erzurum'da adam yaralama olayı.
59	127	Gümüşhane'de meydana gelen cinayet.
59	186	Samsun'da cinayet olayı.
59	38	Kemah İlçesi Hamogi Köyü'ndeki miras paylaşımı ve davası.
60	206	Çullu tuz ocağında iki memurun yolsuzluk yaptığı.
60	245	Erzurum Yoncalık Mahallesi'nde hırsızlığa teşebbüs edilmesi.
60	247	Diyarbakır'a sürgün edilen bir kişinin cezasını kendi şehrinde çekmesi için yazılan dilekçe.
61	226	Kars'ta bulunan askeri zaptiyeden birkaç kişinin rüşvet aldığı.
63	294	İdare Meclisi ve Divan-ı Temyiz-i Vilayet aza seçim sonucu.
63	298	Erzincan'da hırsızlığa teşebbüs.
63	410	Erzurum Mahallebaşı'nda hırsızlık.
63	421	Erzincan'da hırsızlık.
64	407	Gümüşhane Şiran İlçesi Telme köylü ve Berkanlı? Aşireti'ne mensup birkaç kişinin cinayet işlemesi ve hapisten kaçması.
64	447	Erzurum Habibefendi Mahallesi'nde hırsızlık.

64	461	Erzurum Ergemansur (Çayköy) Köyü'nde hırsızlık.
65	565	Ruşçuk'a sürgün edilen birinin çocuk ve torunlarının memleketlerine dönmelerine izin verilmesi.
65	507	Kars'ta hırsızlık olayı.
65	499	Erzurum'da birkaç kişinin İranlı birini gasp etmesi.
65	522	Erzurum Taşhan'da bir odanın soyulması.
66	518	Erzurum Tebrizcik Köyü'nde bir kıza tecavüz edilmesi.
66	529	Kars Şuragel Kazası Karahan Köyü'nde yaşayan ve Çerkez göçmeni iki kişinin hırsızlık yaptığı.
66	609	Redif askerlerinden bir kişinin talimlere katılmaması için rüşvet vermesi.
67	614	Bayburt'ta kaza sonucu adam öldürme.
67	645	Samsun Çarşamba İlçesi Kerpiçli Köyü'nde cinayet olayı.
67	674	Kaskanlı Aşireti'nden birkaç kişinin bir kadma tecavüz ettiği.
68	692	Erzurum Genççağa hanında bir dükkanın soyulması.
68	708	Erzurum Pasinler İlçesi'nde hırsızlık olayı.
68	721	Van Gevar İlçesi'nde cinayet olayı.
69	756	Van'da iki kişinin birkaç kişiyi gasp ettiği.
69	781	Erzurum'da üç kişinin birkaç kişiyi gasp ettiği.
69	824	Samsun'da cinayet olayı.
70	881	Hakkari Mahmudi İlçesi'nde yaşayan ve Levili? Aşireti'nden birkaç kişinin İranlı iki kişiyi soydukları.
71	27	Van'da cinayet olayı.
71	77	Van Güllü Köyü'nde gerçekleşen cinayette bir kişinin zan altında bulunması ve dava sonucu.
72	60	Erzincan Refahiye İlçesi Ekrek Köyü'nde adam kaçıрма ve hapisten kaçma.

72	104	Bir kişinin hapisten kaçması ve yakalanması.
72	102	Erzincan'da cinayet olayı.
73	117	Ardahan'da cinayet olayı ve vasilik davası.
74	126	Hakkari'de cinayet olayı.
74	187	Erzincan Radık Köyü'nde adam yaralama.
75	070	Muş'ta gerçekleşen cinayetin davasının sonucunun istenmesi.
75	28	Zaptiyeden bir kişinin hazineden bakliyat çaldığı.
76	215	Dördüncü orduda bir onbaşının albayı öldürmesi.
76	226	Erzurum'a gelen İran tüccarının gasp edildiği.
76	225	Tirebolu'da bulunan bir madencinin Trabzon İdare Meclisi eski azasına iftira atması.
77	255	Tirebolu'da yaşayan bir eşkıyanın idamı ve arkadaşının Boyunuyuğunzır Köyü'nde bazı kişileri gasp ettiği.
77	289	Erzurum'da Çulhacı dükkanının soyulduğu.
77	415	Kars'ta mültezimlik ihalesine fesat karıştırıldığı.
78	179	Samsun'da cinayet olayı.
79	420	Erzurum Gölbaşın'da bir hamamın soyulduğu ve hırsızın kayıtlara adının doğru yazılmasının istenmesi.
79	442	Van'da bir kişinin gasp edildiği.
80	468	Erzurum'da Rüsumat Emaneti katibinin ambarının soyulduğu.
80	15	Hakkari Sancağı mülteziminin toplayamadığı yılların vergisini Maliye Nezareti'nden istemesi.
81	24	Kuzucan Kaymakamı hakkında şikayet ve davası.
81	565	Diş çalanlar hakkında uygulanacak usul.
82	567	Rize'de birkaç kişinin bir filikayı soydukları.
82	52	Erzurum Valisi Emin Muhlis Paşa'nın vergisini verip vermediğinin araştırılması.

82	762	Erzurum Rüşumat Müdürlüğü'ndeki bazı memurların transit geçiş kayıtlarına fesat karıştırdıkları.
83	671	Mahkumlar hakkında merkeze gönderilen belgelerin yanlışlığı.
83	751	Muş Morsin Köyü'nde mutasarrıfın özel arazilere el koyması.
84	755	Kars Şuragel Kazası'nda hırsızlık.
84	901	Hapiste kötü durumda olan bir mahkumun cezasının diğer kalanını Diyarbakır'da çekmesi istenmektedir.
84	926	Erzurum'da bir dükkanın soyulduğu.
84	944	Kars'ta bir evin soyulduğu.
85	919	Kuruçay ile Beydağı'na bağlı köylerin idari taksimi.
86	1025	Erzurum Mördülük Köyü'nde hırsızlık ve yangın çıkarma.
86	1021	Kars'ta bir evin soyulduğu.
87	1061	Asbaşın Köyü'nde bir göçebenin öldürüldüğü.
88	1	Tirebolu Görele Nahiyesi Eke Köyü'nde adam öldürme.
88	9	Van Albak İlçesi'nde bulunan iki zaptiyenin hırsızlık yaptığı.
89	6	Kars Telgraf memurunun öldürülmesi ve davası.
90	35	Oltu Urut Köyü'nde tecavüz ve darp olayı.
90	29	Erzurum zaptiyesinden birkaç kişinin hırsızlık yaptığı.
91	33	Kars'ta adam yaralama olayı.
91	83	Van Gedevela Köyü'nde adam öldürme.
92	106	İslam'a dönen bir kişi ile evlendikten sonra Hıristiyanlar ile aralarında çıkan tartışmada bir ailenin İngiliz Konsolosluğuna başvurması.
92	104	Erzurum'da birkaç kişinin iki kişiyi soydukları.

93	114	İranlı birkaç kişinin Erzurum'da hırsızlık yaptığı.
94	182	Erzincan'da bir evin soyulduğu.
95-96	204	Pasaport ve vize uygulamasının konsolosluklara bildirilmesi.
96	221	Adam yaralayan İran vatandaşının davası.
97	22	Zaptiyeden bir kişinin hazineden para çalması.
97	224	Trabzon'da cinayet olayı.
97	-	Van'da birkaç kişinin hırsızlık yaptığı.
98	465	Of İlçesi'nde cinayet olayı.
98	252	Erzurum'da Katolik dini önderinin ölmesiyle ortaya çıkan miras davası.
99	547	Kars'ta bir evin soyulduğu.
99	597	Yukarı Pasin'de bir kişinin gasp edilmesi ve öldürülmesi.
100	115	Erzurum Kadana Mahallesi'nde hırsızlık olayı.
100	618	Lazistan Sancağı'nda cinayet olayı.
101	253	Askeri birliğin Oramar Boğazı tarafında Kürt eşkıyalar tarafından saldırıya uğradığı.
102	643	Bir Onbaşının bir hayat kadını yakarak öldürdüğü.
102	652	Erzurum'da bir evin soyulduğu.
103	709	Tercan İlçesi Gölveren Köyü'nde cinayet.
103	747	Erzurum'da cinayet olayı.
104	762	Kars'ta oturan bir Rus vatandaşının dükkanının soyulduğu ve olaya Rus konsolosluğunun karışması.
104	807	Erzurum Hınıs İlçesi Tayyarkomu Köyü'nde cinayet.
104	756	Van'da yaralama olayı.
105	852	Bayburt'ta üç kişinin dokuz yaşındaki kıza tecavüz ettiği.

106	719	Beyazıt Sancağı Boşık Köyü'nde onbaşının öldürüldüğü.
106	900	Van Keçarnis Köyü'nde cinayet olayı.
107	821	Van'da hırsızlık ve cinayet olayı.
107	895	Oltu'da bir dükkanın soyulduğu.
108	887	Erzurum Arzuti Köyü'nde hırsızlık olayı.
108	838	Erzincan'da yaralama olayı.
109	781	Erzincan Refahiye İlçesi Ermenek Köyü'nde cinayet olayı ve davası.
109	957	Erzurum Pasinler İlçesi Salçık Köyü'nde cinayet olayı.
110	562	Erzurum-Bayburt arası telgraf hattı döşenmesi ve masrafları.
110	971	İzorli(?) Aşireti'nden birkaç kişinin cinayete ve gaspa karıştığı.
111	570	Osmanlı vatandaşlarının diğer ülkelere göç ettiği.
111	1022	Giresun Keşap Nahiyesinde cinayet olayı.
111	1072	Birkaç kişinin Trabzon yolunda bir tüccarı gasp ettiği.
112	1048	İran vatandaşının Erzurum'da bir köylüyü gasp ettiği.
112	1109	Lazistan Sancağı Acara Kazasında cinayet olayı.
112	1110	Erzurum İspir İlçesi Kotanıs Köyü'nde tecavüz olayı.
113	1083	Üç kişinin Van'da bir kişiyi öldürdüğü.
113	1108	Erzurum'da cinayet olayı.
114	1168	Erzurum Süngerç Köyü'nde bir evin soyulduğu.
114	1170	Erzurum Hınıs İlçesi Kozlu Köyü'nde bir Ermenin öldürüldüğü.
115	1230	Lazistan Sancağı Acarayı Ulya Nahiyesinde cinayet olayı.

115	711	Kafkas ticaret yolunu canlandırmak için Erzurum-Trabzon arası yolların tamir edilmesi.
116	1227	Çerkez göçmeninin iki askerden birini öldürdüğü ve birini yaraladığı.
116	731	İstanbul'a sürülen iki kişinin memleketlerine dönüşleri için izin.
117	932	Van Gevaş İlçesi'nde tecavüz ve cinayet olayı.
117	1214	Haydaranlı Aşireti'nden dört kişinin iki kişiyi gasp ettiği.
118	1084	Erzurum Serçeme Köyü'nde tecavüz olayı.
118	13	Van Tayfurbey Hanı'nda iki odanın soyulduğu.
119	43	Hınıs İlçesi'nde cinayet olayı.
119	7	Artvin'de iki kişinin bir kişiyi öldürdüğü.
119	33	Trabzon ile Kars-Batum arası yolların tamir edilmesi.
120	151	Kığı Alagöz Köyü'nde cinayet ve yaralama olayı.
120	71	Erzurum Kalesi çevresine yapılan binaların yıktırılması.
121	222	Elazığ Palu İlçesi'nde bir çobanın gasp edildiği.
121	262	Kağızman'da bir dükkanın soyulduğu.
122	60/26	Yanya'da bir kişinin dine ve ahlaka aykırı hareketleri.
122	419	Birkaç kişinin Erzurum Fransız konsolosunu gasp ettikleri.
123	423	Van hapisanesinden dört mahkumun kaçtığı.
123	439	Erzurum'da cinayet olayı.
124	429	Erzurum'da cinayet ve yaralama olayı ile birkaç askerin uygunsuz davranışları.
125	422	Van Albak İlçesi'nde cinayet olayı.
126	488	Birkaç kişinin Erzurum yolu üzerinde bir tüccarı gasp ettikleri.

127	562	Muş Norkaganak Köyü'nde yaralama olayı.
128	597	Muş'ta bir evin soyulduğu.
128	248	Meclis-i İdare-i Vilayet'te aza seçim sonucu.
129	654	Bayburt Hayiki Ulya Köyü'nde cinayet ve tecavüze yeltenme.
129	644	Lazistan Sancağı Çürüksu Kazasında cinayet olayı.
130	635	Elazığ'da cinayet olayı (Çıkanlı? ve Beritanlı Aşiretleri arasında)
131	756	Erzincan'da cinayet olayı.
131	759	Muş'ta bir evin soyulduğu.
132	711	Erzurum Hınıs İlçesi'nde bir mağazanın soyulduğu.
133	827	Erzurum'da iki arkadaşın birkaç kişinin evini soyduğu.
133	814	On dört yaşındaki kız çocuğuna tecavüz edildiği.
134	826	İran vatandaşı ve Şekafî Aşiretine mensup üç kişinin İl ve El köylerinde hırsızlık yaptıkları.
134	854	Bitlis'te Patşin, Develik ve Kerp köylerinin gaspa uğradığı.
135	875	Van Gevar İlçesi'nde cinayet olayı.
135	7	Sürgün edilen iki kişinin affedildiği.
136	844	Kars'ta cinayet olayı.
136	927	Van'da askeri bir görevlinin soyulduğu.
137	997	Zaza ve Cibranlı Aşiretinden iki kişinin bir tüccarı gasp ettikleri.
137	420	Kars'ta bazı devlet görevlilerine suç duyurusu ve davaları.
138	1007	Erzurum'da cinayet olayı.
138	419	Hergi Aşiretinin yaz aylarında Van ve Hakkari'ye gelmelerine izin verilmesi.
139	1058	Muş'ta yaralama olayı.
140	1011	Van'da bir evin soyulduğu.

141	122	Erzurum'daki ormanların ve tuz ocaklarının tasarrufunun kime ait olduğu.
142	1141	Erzurum'da cinayet olayı.
143	1227	Erzurum'da bir dükkanın soyulduğu.
143	145	Çıldır Sancağı eski mutasarrıfı hakkında suç duyurusu ve davası.
144	112	Çerkez göçmeni ve asker olan bir kişinin hırsızlık yaptığı.
144	147	Erzurum'da cinayet olayı.
145	222	Zaptiye olan bir kişinin cinayet işlediği.
145	156	Meclis-i İdare-i Vilayet ve Divan-ı Temyiz için aza seçimleri sonucu.
146	351	Van'da hırsızlık ve yaralama olayı.
147	266	Hapishanede olan Adamanlı Aşiretine mensup bir kişinin sağlık sorunlarından dolayı tahliye edilmesi.
147	205	Gümüşhane'den on altı köyün Bayburt'ta bağlanması.
148	464	Erzurum Pasinler İlçesi Endek Köyü'nde hırsızlık olayı.
148	498	Erzurum'da hırsızlık ve yaralama olayı.
149	508	Van'da bir dükkanın soyulduğu.
149	620	Erzurum'da bir kadına tecavüz edildiği.
149	658	Erzurum Maslahat Köyü'nde adam öldürmeye teşebbüs.
150	94	Pasinler İlçesinde 1290/1873 yılına ait vukuat kayıtlarında yanlışlıklar olduğu.
151	783	İki İran vatandaşının Van'da bir çocuğa tecavüz ettiği.
152	837	Erzurum'da hırsızlık olayı.
152	863	Erzurum Pasinler İlçesi Köprüköy'de cinayet olayı.
153	931	Van'da cinayet olayı.

154	22	Van'da üç kişinin bir dükkanı soyduğu.
155	44	Emin Paşa öldükten sonra mallarının vakfedilmesi meselesi.
156	64	Erzurum Pasinler İlçesi Keçesor Köyü'nde gasp olayı.
156	33	Muş mutasarrıflığında hesapların karışması ve sorumluları.
157	80	Kars Camii Atik Mahallesinde bir evin soyulduğu.
157	106	Kars'ta cinayet olayı.
158	121	Erzurum'a gelen İran kervanının gasp edildiği.
158	205	Van'da demiryolu yapımı için bazı yerlerin kamulaştırma bedelinin yanlış olduğu.
159	226	Kars'ta cinayet olayı.
159	410	Erzincan'a doktor atandığı.
159	119	Dersim, Muş ve Van Sancaklarında eşkıyalık yapanların yakalandığı.
160	477	Dersim Ovacığa bağlı bir nahiyenin Erzincan'a bağlandığı.
160	443	Batum'da cinayet olayı.
161	440	Kars'ta üç kişinin değirmen soydukları.
161	457	Erzurum Gürcükapı Camii'nin deposunun soyulduğu.
162	490	Erzurum yolunda bir kervanın gasp edildiği.
162	190	Muş Mutki Nahiyesi Koran Köyü'nde cinayet olayı.
163	531	Erzurum'da bir kasap dükkanının soyulduğu.
163	599	Çıldır Sancağı merkezinin Ardahan'a nakledildiği.
164	538	Van'da bir evin soyulduğu.
164	130	Lazistan Sancağı Acare Kazasında cinayet olayı.
165	560	Kars Salurı Süfla Köyü'nde yaralama ve cinayet olayı.

165	575	Muş mutasarrıfının gereksiz harcamalardan dolayı görevden alınması.
166	19	Erzurum'da cinayet olayı.
166	580	Lazistan Sancağı Livane (Artvin) Kazasında cinayet olayı.
166	3	Muş'ta bulunan dördüncü kolordu doktorunun yardımcısının iki yaşındaki kız çocuğuna tecavüz ettiği.
167	551	Erzincanlı birinin Bavili Aşiretine mensup bir kişiyi öldürdüğü.
167	656	Erzurum Vilayeti Evrak Odası eski müdürünün yolsuzluk yaptığı.
168	50	Erzurum Nerdiban Köyü'nde cinayet olayı.
168	102	Kars'ta cinayet olayı.
169	858	Erzurum'da asker ve bekçiler için yapılacak olan ilacın masrafı ve bu masrafın nereden temin edileceği.

Sonuç

Çalışmanın konusu olan defterde belge suretlerinin konularını, özel ve kamu hukuku şeklinde iki başlıkta toplanabilir. Bu suretleri; idari atamalar, Rusya ve İran devletleri ile münasebetler, kişiler arasındaki münferit olaylar (yaralama, gasp, cinayet) miras işleri ve bazı anlaşmazlıklar şeklinde özetlemek mümkündür. Konuların defterde dağılımı ise şöyledir:

Belgelerin konuları	Belgelerdeki sayısı
Bayındırlık ile ilgili konular (yol, telgraf hattı, okul vs. yapımı)	13
Dış ilişkiler (belgelerde sadece dış ilişkiler Rusya ve İran ile ilgilidir)	2
Göç konuları (Çeçen göçleri)	2
İdari konular (atamalar, devlet dairelerinin yapımı vs.)	24

Mali konular (vergi, devlet memurlarının maaşı, devlet dairelerinin yapımı için gereken masraf vs.)	4
Münferit olaylar (halktan şahsi dilekçeler, kişiye özel af vs.)	21

Belgelerdeki konuların çoğunu oluşturan ceza davaları ise çeşitli suçlardan oluşmaktadır. Bu suçlar şöyledir;

Belgelerdeki ceza davaları	Belgelerdeki sayısı
Adam kaçırma	3
Cinayet (Katl)	101
Dolandırıcılık (sahte para basma, eski paralar ile ticaret vs.)	4
Eşkiyalık	6
Firar (cezaevinden ve askerlikten)	2
Gasp	28
Hırsızlık	77
İftira (belgelerde sadece devlet memurlarına dair yapılan iftiralar bulunmaktadır)	2
Miras	4
Rüşvet	2
Tecavüz	15
Yaralama	16
Yolsuzluk (devlet memurlarının ihaleye fesat karıştırması)	9

Fihrist çalışması ile gerek bu konular hakkında genel bilgi gerekse belli bir konu hakkında araştırma yapmak isteyen araştırmacıların daha kolay bir şekilde adı geçen tez çalışmasına veya belgelerin orijinaline ulaşması ümit edilmektedir.

Kaynakça

1. Arşiv Kaynakları

A. Osmanlı Arşivi

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Bab-ı Ali Evrak Odası (BEO), Ayniyat Defterleri (AYN.D), Numara, 830.

2. Kitap ve Makaleler

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi, Ankara, 1995.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi, İstanbul, 2010.

Kütükoğlu, Mübahat. "Tezkire", C.41, ss. 73-74, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDVİA), İstanbul 2012.

Mutaf, Abdülmecit. "Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri", S.7, ss. 385-395, Osmanlı Tarihi Araştırmaları ve Uygulama Merkezi (OTAM), Ankara 1996.

Sami, Şemseddin. *Kamus-ı Türki*, İstanbul, 2019.